

Η ΠΡΩΤΗ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑ (1918-1968)
ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀσχολία εἰς τὸν ἐκ παραδόσεως λαϊκὸν πολιτισμὸν συνεχιζομένη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον ἀπὸ τῆς Ἀρχαιότητος ἀνεγεννήθη καὶ ὠργανώθη εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν χῶρον, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, ὥστε ἡ περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἔρευνα ἀπὸ ἐπόψεως μεθόδου καὶ ἐπιδιωκομένων σκοπῶν νὰ διαμορφωθῇ εἰς αὐτοτελεῖ ἐπιστήμην, τὴν τῆς Λαογραφίας.

Ἡ μελέτη τοῦ πολιτισμοῦ τούτου ἐν Ἑλλάδι ἠδραιώθη ἐπιστημονικῶς, ὡς γνωστόν, κυρίως ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος διὰ σχετικῶν δημοσιευμάτων ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ἀλλοδαπῶν (*Bern. Schmidt (1871) κ. ἄ.*), ἐκ τῶν πρώτων δὲ κυρίως ὑπὸ τοῦ Ν. Γ. Πολίτου.

Προϋπόθεσις ὁμως διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ἐτίθετο ἡ συστηματικὴ περισυλλογὴ τῆς σχετικῆς ὕλης, τῆς ὁποίας τὴν σημασίαν ἐπεσήμανεν εἰδικώτερον πρῶτος ὁ Σπυρίδων Ζαμπέλιος τῷ 1856. Ἐκτοτε κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὑπὸ μεμονωμένων λογίων, μεταξὺ τούτων κυρίως ὑπὸ τοῦ Ν. Γ. Πολίτου, πρὸς δὲ καὶ ὑπὸ περιοδικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν Συλλόγων, ἐπὶ παραδείγματι ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας κ.ἄ., πρὸς καταγραφὴν καὶ ἄλλως συγκέντρωσιν ὕλης περὶ τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐκ παραδόσεως λαϊκοῦ πολιτισμοῦ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν συνεχῶν τεχνικῶν καὶ κοινωνικῶν ἰδίᾳ ἐξελίξεον ὑφίστατο πίεσιν πρὸς ἀλλοιώσεις καὶ καταστροφὴν.

Πρὸς συστηματικωτέραν καὶ ταχεῖαν ἔνεκα τούτου ἐκτέλεσιν τοῦ συλλεκτικοῦ ἔργου ἀλλὰ καὶ παράλληλον ἐπιστημονικὴν ἐξέτασιν τοῦ

έθνικοῦ τούτου πολιτισμοῦ ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ ἰδρύσεις τῶ 1918 ὑπὸ τῆς Πολιτείας εἰδικοῦ πρὸς τοῦτο Ἰδρύματος «τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου», πρὸς τὸν σκοπὸν, νὰ «περισυλλέγη διασωζόν ἀπὸ τῆς ὀλονέν ἐπεκτεινομένης καταστροφῆς τὰ ἀνεκτίμητα ψυχικὰ κειμήλια τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν κληρονομίας καί, ἐπιμελούμενον τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, νὰ παρέχη εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐπιστήμης τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς διὰ μέσου τῶν αἰώνων πάλης καὶ δουλείας καὶ ἀπελευθερώσεως πολυτρόπως δοκιμασθείσης καὶ πολυμόρφως, ἀλλ' ἄνευ διασπάσεως τῆς ἀρχικῆς ἐνότητος διαπλασθείσης ἑλληνικῆς ψυχῆς».

Τὸ Ἀρχεῖον τοῦτο, λειτουργῆσαν ἐπὶ ὀκτὼ περίπου ἔτη ὡς αὐτοτελῆς ὑπηρεσία καὶ ὑπαχθὲν τῶ 1926 εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς συσταθείσης τότε Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μετονομασθὲν δὲ τῶ 1966 διὰ τοῦ Νόμου 4545 εἰς «Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», συνεπλήσωσε τὴν 17 Ἀπριλίου 1968 πεντηκονταετῆ συνεχῆ δρᾶσιν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ διὰ τοῦ Νόμου 1304 τῆς 10 Ἀπριλίου 1918, δημοσιευθέντος τὴν 18^{ην} τοῦ αὐτοῦ μηνός (Φ.Ε.Κ. Α', ἀρ. 85).

Περὶ τοῦ συντελεσθέντος εἰς τὸ Λαογραφικὸν Κέντρον τοῦτο ἔργου, συλλεκτικοῦ καὶ ἐρευνητικοῦ, ὡς καὶ περὶ τῶν δημοσιευμάτων αὐτοῦ κατὰ τὴν πρώτην αὐτὴν πεντηκονταετίαν (1918 - 1968) καὶ τῆς λειτουργίας του ἐξέθηκεν ἐν συντόμῳ (βλ. κατωτ., σ. 5 - 13) ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἀναστ. Ὁρλάνδος, Πρόεδρος τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρον, κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας τὴν 21 Νοεμβρίου 1968.

Ἀπὸ τῆς 18 Ἀπριλίου 1968 ἔχει ἀρχίσει ἡ δευτέρα πεντηκονταετία τῆς δράσεως τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου Ἰδρύματος κατὰ τὴν ὁποίαν, ὑπὸ τὴν σημερινὴν ὀργάνωσιν αὐτοῦ, βελτιωμένην, εὐχόμεθα, ὅπως τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα αὐτοῦ εἶναι πολλαπλασίουνα τῆς πρώτης καὶ πλέον καρποφόρα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Δεκεμβρίου 1968

Ὁ Διευθυντῆς

Καθηγητῆς : ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ